

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เชาวน์ปัญญาและภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เอย จังหวัด เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับเชาวน์ปัญญา และระดับภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เอย จังหวัด เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและ ภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เอย จังหวัด เชียงใหม่ ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 406 คน ซึ่งได้โดยวิธีสุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลากที่ระดับความเชื่อมั่น 90 % ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. คู่มือประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเด็กอายุ 2-15 ปี ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งดัดแปลงจากแบบทดสอบมาตรฐาน คือ Stanford – Binet Intelligence Scale, Wechsler Intelligence Scale for Children, Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence และ Bender Visual Motor Gestalt

2. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน SDQ (The Strengths and Difficulties Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบคัดกรองพฤติกรรมในเด็กอายุ 4 – 16 ปี ของกรมสุขภาพจิต แบบคัดกรองชุดนี้ประกอบด้วยแบบประเมินพฤติกรรม 1 ชุด ได้แก่

แบบประเมินพฤติกรรมด้วยตนเอง (อายุ 4 – 16 ปี) สำหรับเด็กประเมินตนเองเป็น ลักษณะพฤติกรรมจำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมที่มีปัญหาด้านบวก และด้านลบ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มเป็นกลุ่มพฤติกรรม 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มพฤติกรรมที่มีปัญหาด้านอารมณ์	มี	5 ข้อ
2. กลุ่มพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	มี	5 ข้อ
3. กลุ่มพฤติกรรมเกรง	มี	5 ข้อ
4. กลุ่มพฤติกรรมที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	มี	5 ข้อ
5. กลุ่มพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม	มี	5 ข้อ

กลุ่มที่ 1 – 4 รวมกันเป็น 20 ข้อ เป็นคะแนนรวมที่แสดงถึงปัญหาพฤติกรรม ในเด็ก (Total Difficulties Score) ส่วนกลุ่มที่ 5 เป็น Strengths Score

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญา ให้ นักเรียนด้วยตนเอง พร้อมกับให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเอง ด้วยแบบประเมิน พฤติกรรมนักเรียน SDQ (The Strengths and Difficulties Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง 162 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นำมาแจกแจงหาความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับ เชาวน์ปัญญา และภาวะสุขภาพจิตนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

2. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา (IQ) และ ภาวะสุขภาพจิต โดยหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้คือ เพศชายมีจำนวนเท่ากับเพศหญิง คือร้อยละ (50.00) เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของอายุเท่ากับ 12.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 เพศชายมีค่าเฉลี่ยของอายุเท่ากับ 12.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 จำนวนพี่น้อง(รวมทั้งตัวนักเรียน) นักเรียนส่วนใหญ่มีพี่น้องจำนวน 2 คน (ร้อยละ 36.40) รองลงมา มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 17.30) ลำดับที่การเป็นบุตรของครอบครัว นักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ 1 ของครอบครัว (ร้อยละ 50.60) รองลงมาเป็นบุตรลำดับที่ 2 ของครอบครัว (ร้อยละ 27.20) สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่บิดามารดามีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 71.00) รองลงมา บิดาหรือมารดาเสียชีวิต (ร้อยละ 12.30) อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่บิดามีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 51.90) รองลงมาเป็นอาชีพ รับจ้าง (ร้อยละ 27.20) อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่มารดามีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 51.20) รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 29.60) การอยู่อาศัย นักเรียนส่วนใหญ่อยู่อาศัยกับบิดาและมารดา (ร้อยละ 68.50) รองลงมาอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา (ร้อยละ 17.30) ความพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน (ร้อยละ 95.10) ที่เหลือไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน (ร้อยละ 14.20) การคบเพื่อน ส่วนใหญ่นักเรียนมีเพื่อนสนิท (ร้อยละ 98.10) ไม่มีเพื่อนสนิท (ร้อยละ 1.90) ปัญหาสุขภาพ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาสุขภาพ (ร้อยละ 83.30) ที่เหลือมีปัญหาสุขภาพ (ร้อยละ 16.70)

2. ระดับเชาวน์ปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิจัยพบว่า นักเรียน ส่วนใหญ่มีระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับที่ 90 – 109 (ปานกลาง) คือ ร้อยละ 77.16 รองลงมา มีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับที่ 80 – 89 (ต่ำ) คือ ร้อยละ 14.15 ระดับที่ 70 – 79 (คาบเส้น) คือ ร้อยละ 5.60 และระดับ 110 – 119 (ฉลาด) คือ ร้อยละ 3.09 นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยของระดับ I.Q. อยู่ที่ 95.20 (ปานกลาง) นักเรียนชายส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์ปัญญา อยู่ที่ 95.22 (ปานกลาง) ระดับเชาวน์ปัญญาของนักเรียนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 95.21 (ปานกลาง)

3. ภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมที่มีปัญหาด้านอารมณ์ อยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 88.30) รองลงมาอยู่ในระดับเสี่ยง (ร้อยละ 6.80) ที่เหลืออยู่ในระดับมีปัญหา (ร้อยละ 4.90) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.92 พฤติกรรมเกรส่วนใหญ่อยูในระดับปกติ (ร้อยละ 73.50) รองลงมาอยู่ในระดับเสี่ยง (ร้อยละ 15.40) ที่เหลืออยู่ในระดับมีปัญหา (ร้อยละ 11.10) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.32 พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งส่วนใหญ่อยูในระดับปกติ (ร้อยละ 91.40) รองลงมาอยู่ในระดับเสี่ยง และมีปัญหาเท่ากัน (ร้อยละ 4.30) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.83 พฤติกรรมที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนใหญ่อยูในระดับปกติ (ร้อยละ 79.60) รองลงมาอยู่ในระดับเสี่ยง (ร้อยละ 15.40) ที่เหลืออยู่ในระดับมีปัญหา (ร้อยละ 4.90) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.48 พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม ส่วนใหญ่อยูในระดับปกติ (ร้อยละ 70.40) รองลงมาอยู่ในระดับเสี่ยง (ร้อยละ 17.30) ที่เหลืออยู่ในระดับมีปัญหา (ร้อยละ 12.30) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.52 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.77 และพฤติกรรมที่มีปัญหารวมทุกด้านของ นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 84.00) รองลงมา อยู่ในระดับเสี่ยง (ร้อยละ 11.10) และอยู่ในระดับที่มีปัญหา (ร้อยละ 4.90) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนที่มีภาวะสุขภาพจิตที่มีปัญหา และเสี่ยงที่จะมีปัญหา มีจำนวนเล็กน้อย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและ ภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่มีปัญหาทุกด้าน ทั้งพฤติกรรมที่มีปัญหาด้านอารมณ์ พฤติกรรมเกร พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง พฤติกรรมที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับเชาวน์ปัญญา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.75, .022, -.074 และ -.133 ตามลำดับ แสดงว่า เชาวน์ปัญญา และภาวะสุขภาพจิต ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กัน.

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับเชาว์ปัญญาและภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัด เชียงใหม่ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับเชาว์ปัญญา

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง คือ อยู่ในช่วง 90 – 109 รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ คืออยู่ในช่วง 80 – 89 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญศรี วรสัมปติ (2527) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดสติปัญญา และการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นความเครียดในวัยรุ่นตอนต้น พบว่าวัยรุ่นตอนต้น ส่วนใหญ่มีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพจิตร ผักเจริญผล (2523) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ การปรับตัว และสติปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของวัลลี ธรรมโกสิทธิ์ และ สาลิกา ไควบุญงาม (2539) ที่พบว่าเด็กซึ่งเป็นเยาวชนในสถานกักกันบ้านอุเบกขา ส่วนใหญ่มีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ และมีเชาว์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติจำนวนน้อย ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อัมพร หัสศิริ (2543) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์ปัญญาและความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีปัญหาการเรียนส่วนใหญ่ มีความสามารถทางเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี ซึ่งมีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่า 90

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 12.9 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เด็กในวัยนี้จะอยู่ในขั้นพัฒนาการเชาว์ปัญญาของ Piaget (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ในขั้นที่ 4 คือ Formal Operations ในขั้นนี้พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ สามารถที่จะตั้งสมมติฐานและทฤษฎี และเห็นความเป็นจริงที่เห็นด้วยกับการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับความคิดถึงสิ่งที่อาจเป็นไปได้ (Possibility) ซึ่ง Piaget ได้สรุปว่า เด็กวัยนี้เป็นผู้ที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณา

เกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม และตรงกับขั้นพัฒนาการเชาว์ปัญญาของ Case (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการเชาว์ปัญญาออกเป็น 4 ขั้น เหมือน Piaget ซึ่ง Case กล่าวว่าเด็กในวัยนี้ตรงกับพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาในขั้นที่ 4 คือ ขั้น Formal Operations ขั้นนี้เด็กสามารถบันทึกสิ่งเร้าที่เป็นนามธรรม และสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้อย่างซับซ้อน (Complex Transformation) การสอนเด็กวัยรุ่นควรท้าทายให้เด็กรู้จักคิด เป็นต้นว่า การแก้ปัญหาโดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ การสอนความคิดรวบยอดอาจจะเริ่มจากความคิดรวบยอดที่มีความหมายกว้าง และบอกคุณลักษณะที่สำคัญ ที่เน้นหลักทั่ว ๆ ไป ซึ่งนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระดับเชาว์ปัญญาปานกลาง สามารถมีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาในขั้นที่ Formal Operations ได้

2. ระดับภาวะสุขภาพจิต

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติ เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาทุกด้าน ทั้งปัญหาด้านอารมณ์ พฤติกรรมเกเร พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง พฤติกรรมที่มีปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปกติ ซึ่งการที่นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติ นั้นอาจเป็นเพราะว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีทั้งบิดามารดา อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนที่ดี มีอากาศที่สดชื่นบริสุทธิ์ อยู่ในชุมชนที่ไม่แออัด การเรียนการสอนในโรงเรียน จะไม่เน้นบรรยากาศที่เป็นวิชาการมากนักทำให้เด็กไม่เกิดความเครียด การแข่งขันกันในการเรียนก็ไม่สูง เด็กส่วนใหญ่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่นกิจกรรมนันทนาการ กีฬา ดนตรี เพื่อเป็นการผ่อนคลาย และที่สำคัญที่สุด เด็กส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีทั้งบิดามารดา ครอบครัวได้ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น จากบิดามารดา ตลอดจนมีแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ทำให้เด็กมีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและเรื่องต่างๆ ได้ดี ดังที่ อัมพร โอตระกูล (2538) ให้ความเห็นว่า การที่คนเรามีสภาพทางจิตใจแตกต่างกันนั้น มิใช่เป็นเพราะความสามารถที่เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดที่มีต่อบุคคลนั้นตั้งแต่วัยเกิดจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในคนที่มีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวได้เหมาะสม เพราะคนนั้นในวัยเด็กได้รับการดูแล อบรม จากพ่อแม่ด้วยความรักความอบอุ่น ได้รับการดูแลอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ในครอบครัวที่มีความสุข มีพ่อแม่อยู่

พร้อมหน้า และพ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน จึงทำให้ผู้นั้นได้ซึมซับความรัก ความอบอุ่น และประสบการณ์ของสัมพันธภาพที่ดีจากครอบครัว ซึ่งเมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีบุคลิกลักษณะที่สามารถปรับตัวได้ มีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตใจหนักแน่นเข้มแข็งที่จะเผชิญต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชีวิตไปในทางที่ไม่เป็นปัญหาต่อตนเองและสังคม

ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ปันดดา ดอกอินทร์ (2544) ที่ได้ศึกษาภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ พบว่าสุขภาพจิตของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นชาวเขา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ถนอมศรี อินทนนท์ (2530) ที่ได้ศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นตอนต้นมีสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ มณีวรรณ ดอนจันทร์ (2535) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าสุขภาพจิตโดยรวมของนักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปกติทุกด้าน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภรณ์ เอมเยี่ยม (2536) ที่ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสุขภาพจิตในแต่ละด้านของนักเรียนอยู่ในระดับปกติทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและภาวะสุขภาพจิต

จากการวิจัยพบว่าโดยรวมความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและภาวะสุขภาพจิตของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญศรี วรสัมปติ (2537) ที่พบว่าสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเผชิญความเครียดในวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมเผชิญความเครียดไม่แตกต่างกัน ซึ่งความเครียดเกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ดังที่ อัมพร โอตระกูล (2538) กล่าวว่า ความเครียดคือการเจ็บป่วยทางอารมณ์และจิตใจ มีปัญหาสุขภาพจิตหรือ เป็นเรื่องของสุขภาพจิต แต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศึกษา พาหะมาก (2532) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาและการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่าพัฒนาการทางสติปัญญามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งการปรับตัวมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต ดังที่อัมพร โอตระกูล (2538) ได้กล่าวว่า เหตุการณ์ที่ตึงเครียดนาน ๆ หรือมีเหตุการณ์กระทบต่อจิตใจอย่างรุนแรงจะทำให้

บุคคลนั้นเกิดอาการหรือมีพฤติกรรมแปรเปลี่ยนไปจากเดิม มีความคิดหรือสภาพรับรู้ผิดไปจากปกติ จนทำให้ไม่สามารถที่จะประกอบกิจกรรมเพื่อการดำรงชีวิตตามปกติได้ และผู้นั้นก็ไม่ทราบสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการรักษาเยียวยา ซึ่งเมื่อได้รับการรักษาแล้วก็จะหายกลับคืนมาเป็นปกติได้ในระยะเวลาอันสั้น ทั้งนี้เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้ฝังรากลึก แต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลนั้นเพียงชั่วระยะเวลาสั้นไม่เกิน 6 เดือน ดังนั้นภาวะการปรับตัวผิดปกติจึงเป็นปัญหาสุขภาพจิตอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับที่สุชา จันทน์อม (2541, หน้า 140) ได้กล่าวว่า คนที่มีสุขภาพจิตดี ย่อมมีร่างกายที่แข็งแรงควบคู่กันไปด้วยเสมอ และมีอารมณ์มั่นคง สามารถทำงานและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีภาวะสุขภาพจิตส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ แต่ก็ยังมีนักเรียน บางส่วนที่มีภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับเสี่ยง และมีปัญหา ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ควรเห็นความสำคัญในการคัดกรองพฤติกรรมเด็ก โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม S.D.Q. หรือการสังเกตพฤติกรรมด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะครูควรรู้จักเด็กและมีความใกล้ชิดกับเด็ก เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ป้องกัน ปัญหาเบื้องต้นให้กับนักเรียนที่มีภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับเสี่ยง และมีปัญหา ในขณะที่ปัญหายังไม่รุนแรงปัญหา จะสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยดี และควรส่งเสริมนักเรียนที่มีภาวะสุขภาพจิตในระดับปกติ ให้เป็นเด็กที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขยิ่งขึ้นตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียน มีทักษะชีวิต สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ต่อไป
2. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีระดับเขาวนปัญญาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนที่มีระดับเขาวนปัญญา อยู่ในระดับทึบ ระดับคาบเส้น และบางส่วนอยู่ในระดับฉลาด ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ควรพัฒนา ช่วยเหลือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีระดับเขาวนปัญญาอยู่ในระดับทึบ และระดับคาบเส้น ส่วนนักเรียนที่มีเขาวนปัญญาอยู่ในระดับฉลาด ควรส่งเสริม พัฒนาศักยภาพให้ถึงขีดสูงสุด
3. ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของการแนะแนว จัดให้มีครูทำหน้าที่แนะแนว เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ป้องกันปัญหา และส่งเสริมศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการ ใช้คู่มือการประเมินความสามารถทางเขาวนปัญญาเด็ก และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก โดยติดต่อขอเข้ารับการอบรมได้ที่ กลุ่มงานจิตวิทยา ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเด็กภาคเหนือ เชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น ควรทำการวิจัยกลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียนต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงระดับเชาวน์ปัญญาและภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เช่น เขตชุมชนในเมือง ชานเมือง และชนบท
3. การประเมินพฤติกรรมเด็กควรให้ครูประจำชั้น และผู้ปกครองประเมินร่วมด้วย
4. ควรมีการประเมินพฤติกรรมอย่างอื่นที่นอกเหนือจากพฤติกรรมที่มีอยู่ในแบบประเมินพฤติกรรม